

Skolan mitt i

I framtidens samhälle vävs arbete och utbildning samman. Barnen och ungdomarna är med på arbetsplatserna och jobbar med riktiga projekt.

Det är dags att spränga gränserna, släppa ut barnen ur skolan och in i verkligheten, menar Bo Dahlbom, professor vid IT-universitetet i Göteborg och chef för Svenska IT-institutet.

När Bo Dahlbom, föreläste om skolan i framtiden på konferensen Medier, skapande och lärande i Jönköping, lockade han både till igenkännande skratt och eftertanke, när han tecknade en bild av samhällets och skolans utveckling från 1800-talets bondesamhället till 2000-talets nätverkande marknadsplats.

skolan ett 1900-tals projekt
Tekniken driver ständigt samhället framåt och utbildning och lärande förändras obönhörligen i takt med resten av samhället. Dagens skola är ett 1900-tals projekt som överlevt sig själv, konstaterar Bo Dahlbom.

– Om man ser skolan som ett projekt för att få in bondesamhällets barn i industrisamhället kan man säga att projektet höll på lite för länge.

Det klassiska klassrummet påminner i hög grad om 1900-talets arbetsplatser i övrigt. Allt som behövdes för arbetet fanns på arbetsplatsen. Samma sak i

skolan. I klassrummet lärde sig eleverna och det arbetsmaterial som pedagogen behövde fanns i rummet, läroböcker, skrivtavla och undervisningsmateriel. På 2000-talet ser det annorlunda ut, skolan öppnas. Inläringen är inte knuten till skolan som byggnad och läroböckerna ersätts allt mer av annat material.

– Och det är tack vare tekniken. Internet ger ständig tillgång till allt det material du tidigare bara hade tillgång till i skolan. Läraren behöver inte heller längre samla gruppen i det speciella klassrummet för att ha kontakt med eleverna.

Men en stor del av lärandet sker också utanför skolans ramar.

– Det lärande som barn och ungdomar utsätts för i dag har redan sprängt skolans gränser. Informationskompetens, som är en viktig kompetens, lär de sig i hög utsträckning hantera utanför skolans ramar och att svenska barn är så bra på engelska beror delvis på skolan, men inte enbart. Lärandet pågår dygnet runt.

samarbete i nätverk

– Den tekniska utvecklingen har inneburit att vi kan arbeta mer flexibelt på olika platser. Samhället förändras så att yrkeslivet blir mer av integration mellan yrkesgrupper, mellan institutioner och mellan företag.

– Framtidens yrkesliv kommer att handla mer om samarbete, knyta kontakter, dra igång nya projekt. Skolan är ingen bra övningsplats för detta.

Bo Dahlbom ser en framtida utveckling där skolan vävs samman med samhället i övrigt. Ett samhälle där barnen och ungdomarna finns med i arbetslivet och övergången från skola till arbetsliv blir mer glidande. En återgång till 1800-talets bondesamhälle på 2000-talet.

– Vi får en skola där utbildningen är på riktigt. Där barnen arbetar med skarpa projekt, ute i samhället. Ska man bygga en hemsida ska det vara en som används.

byn – utan väggar

– Skolans dilemma är alltid att den ska ge eleverna kompetenser som ska användas sedan. För i skolan är de inte viktiga, där spelar det ingen roll vad det står i uppsatserna. Ett källkritiskt förhållningssätt lär man sig när den rapport man jobbar med ska användas på allvar.

Men det är inte bara skolan som behöver förändras påpekar, Bo Dahlbom. Arbetslivet måste också närma sig skolan. All erfarenhet från 1900-talet säger att det är svårt att hitta praktikplatser, företagen ser det som en belastning snarare än en tillgång och saknar organisation för att hantera barn och ungdomar i arbetslivet.

– Arbetslivet strävar allt mer efter att väva in moment av inlärning och personlig utveckling. Om skolan å sin sida väver in mer realistiska inslag i sin verksamhet, innebär det att utbildning och arbetsliv inleder en process av tilltagande överlappning.

– Skolan ute i samhället bidrar till att organisera det livslånga lärandet. Det utvecklas nya metoder för lärandet i

arbetslivet som också kommer de vuxna till del.

Det kan vara svårt att tänka sig de yngsta barnen i skarpa projekt i arbetslivet, men för de äldre är det enklare. Börja med gymnasieeleverna så banar de vägen för de yngre, menar Bo Dahlbom.

nätverkande lärare

I det nya mobila flexibla Internetsamhället blir det också allt viktigare att ha ett fungerande nätverk och borde ingå i skolans uppdrag, och lärarens verktygslåda, för att förbereda eleverna för vuxenlivet.

– Jag tror inte att lärarens roll försvinner, men jag tror att den förändras.

Läraren på 2000-talet får en ny roll, som ämneskompetent projektledare och handledare och som garanten för de att de mål som skolan har uppfylls. Men en ny viktig pedagogisk kompetens kan bli att ha ett bra kontaktnät ute i samhället och kunna hjälpa och stödja eleverna i att bygga egna nätverk och få in en fot i näringsliv och samhälle.

Bo Dahlbom är chef för Svenska IT-institutet och professor vid IT-universitetet i Göteborg. Foto: Stefan Ideberg.

Närmandet mellan skola och arbetsliv kommer att ta tid, påpekar Bo Dahlbom, men det är på väg. Det ett led i en samhällsförändring som drivs på av IT-revolutionen och teknikutvecklingen.

CARINA NÄSLUNDH

e-post: carina.naslundh@canit.se

I boken Makten över framtiden, ger Bo Dahlbom en vision av det nya samhälle som växer fram i informationsteknologins spår. Läs mer på: www.viktoria.se/dahlbom

Gymnasieutbildning för mobila applikationer

I höst startar Sveriges första gymnasieutbildning för att skapa innehåll i form av applikationer och media till mobiltelefoner. Det är Mediagymnasiet i Nacka som startar utbildning "Mobil media och applikationer" i samarbete med bland andra Sony Ericsson, Boxer, Telia Sonera och Microsoft.

Mobiltelefonen blir med den nya 3G-tekniken allt mer av en multimediasmaskin. I dag finns det möjligheter för bild, video, chatt, spel, och snart också tv i mobilen. Vad mer som mobilen kan tänkas använda till får nu 30 gymnasieungdomar börja arbeta med till hösten.

– Vi vet att ungdomar tidigt tar till sig ny teknik, är kreativa och att de ofta står i framkant när det gäller att skapa nya trender. Mobiltelefonstillverkare och operatörer har börjat inse att ungdomar är en betydelsefull målgrupp och därför ser vi det som naturligt att det är de unga själva som ska vara med att utveckla morgondagens mobila tjänster, säger Barbro Eriksson, rektor på Mediagymnasiet, i en pressrelase från mediegymnasiet.

Karlskronaguide i nallen

I sommar kan besökare i Karlskrona guidas genom staden med hjälp av sin 3G-mobiltelefon. Besökaren laddar ner

informationen från en webbsida och ger sig ut i Karlskrona med hjälp av ett flygfoto eller en karta över området i mobilen. Gps-systemet känner av när användaren kommer till olika besökspunkter och via 3g-mobiltelefonen tankar användaren ner en guidning om platsen, med ljud, bild och text.

Användaren kan välja vilken nivå han eller hon vill ha på informationen, till exempel om man bara vill ha en berättarröst eller om man ha både ljud och bild och vill se hur platsen såg ut tidigare. Man kan till exempel se hur byggnaden som i dag är kontor såg ut för 200 år sedan eller hur byggnader ser ut på insidan.

Mer information: www.karlskrona.se